

**PENGUASAAN ISTILAH FIQH DALAM KALANGAN
MURID SEKOLAH RENDAH: KAJIAN DI SEKOLAH-
SEKOLAH RENDAH DALAM ZON PUDU,
WILAYAH PERSEKUTUAN**

MUHAMAD MAZLAN BIN ABDUL MAJID

**DISERTASI INI DIKEMUKAKAN UNTUK MEMENUHI
KEPERLUAN BAGI IJAZAH SARJANA SYARIAH
(SECARA KURSUS DAN PENYELIDIKAN)**

**JABATAN FIQH DAN USUL
AKADEMI PENGAJIAN ISLAM
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR**

2015

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk menilai tahap penguasaan murid sekolah rendah terhadap istilah-istilah fiqh yang terdapat di dalam buku teks Pendidikan Islam KBSR. Di sini kajian akan menumpukan kepada aspek pengajaran guru berkaitan istilah-istilah fiqh serta faktor-faktor yang mempengaruhi pembelajaran murid. Populasi kajian ini adalah murid-murid tahun 5 dari tujuh buah sekolah dalam Zon Pudu, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur. Seramai 350 orang murid dipilih sebagai sampel dalam kajian ini di samping 7 orang guru. Kajian ini menggunakan kaedah tinjauan (survey) untuk mengumpul data dan ianya dianalisis secara diskriptif. Dapatan kajian menunjukkan bahawa tahap penguasaan murid terhadap istilah-istilah fiqh yang terdapat dalam buku teks Pendidikan Islam adalah sederhana terkesan daripada beberapa faktor berkaitan pengajaran dan pembelajaran guru. Kajian ini juga mendapati terdapat hubungan yang signifikan antara persepsi murid terhadap istilah-istilah fiqh dengan tahap penguasaan murid terhadap istilah tersebut ($r=0.756$) serta hubungan antara persepsi murid terhadap pengajaran dan pembelajaran guru berkaitan istilah-istilah fiqh dengan tahap penguasaan murid terhadap istilah-istilah tersebut ($r=0.559$). Selain itu, beberapa cadangan telah dikemukakan dalam kajian ini untuk perhatian pihak Kementerian Pelajaran Malaysia, Jabatan Pelajaran Negeri, Pihak Pengurusan dan para pendidik bagi meningkatkan lagi tahap penguasaan murid terhadap istilah-istilah fiqh.

ABSTRACT

This study aims to assess the level of primary school pupils to the terms of fiqh that are present in Islamic Education textbooks, KBSR . Here the study will focus on aspects related to the teaching of fiqh terms and the factors that influence students' learning. The study population was year 5 pupils from seven schools in Pudu Zone, Kuala Lumpur . A total of 350 students were sampled in this study in addition to 7 teachers . This study employs a survey to collect data and they were analyzed descriptively. The results showed that the level of student mastery of the fiqh terms found in the Islamic Education textbook medium impress of a number of factors related to teaching and learning . The study also found a significant relationship between students 'perceptions regarding the terms of jurisprudence with the level of the pupil of the term ($r = 0.756$) and the relationship between students' perceptions of teaching and learning fiqh terminology related to the level of student mastery of the term ($r = 0.559$) . In addition, several proposals have been made in this study to the attention of the Ministry of Education , State Education Department , Management and educators to improve the level of student mastery of the terms of fiqh.

PENGHARGAAN

Alhamdulillah, bersyukur saya ke hadrat Allah s.w.t kerana dengan limpah kurnia dan izinNya, kajian ini dapat disempurnakan dengan jayanya sebagai memenuhi syarat penganugerahan Ijazah Sarjana Syariah.

Penghargaan dan terima kasih yang tidak terhingga ditujukan khas kepada Prof. Madya Dr. Anisah Abdul Ghani, di atas segala bimbingan, teguran, tunjuk ajar, nasihat dan panduan yang telah dihulurkan sepanjang tempoh kajian ini dijalankan.

Sekalung penghargaan dan terima kasih juga kepada Kementerian Pelajaran Malaysia yang telah menaja pengajian selama ini. Juga kepada Jabatan Pelajaran Wilayah Persekutuan, Pejabat Pelajaran Wilayah Bangsar Pudu, Pentadbir-pentadbir sekolah yang terlibat dalam kajian ini serta guru-guru yang sudi memberi kerjasama dan maklumbalas.

Terima kasih yang tidak terhingga kepada keluarga tersayang, rakan-rakan seperjuangan dan semua pihak yang terlibat secara langsung dan tidak langsung dalam membantu saya menyempurnakan kajian ini.

Sekian, terima kasih.

ibnulab.sgdedap@yahoo.com

SJKC Tai Thung, Salak Selatan, 2014

DEDIKASI

Khas buat isteri tersayang, Cikgu Sulianti Ismail

terima kasih di atas segala pengorbanan dan kesabaranmu

Untuk Ayah dan Mak tersayang,

Terima kasih atas doa kalian

Didikan dan asuhanmu terlalu bermakna buat diriku

Buat anak-anakku,

Bintulhuda, Bintussurayya, Bintusofwa dan Muhammad Adam,

Berusahalah mengejar ilmu

Agar berjaya di dunia dan akhirat

Buat sahabat-sahabatku,

Terima kasih di atas segala bantuan dan tunjuk ajar

Allah jua yang membalas segala budi dan jasa kalian.

DAFTAR ISI

BAB	PERKARA	HALAMAN
	HALAMAN TAJUK	i
	PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN	ii
	ABSTRAK	iii
	ABSTRACT	iv
	PENGHARGAAN	v
	DEDIKASI	vi
	DAFTAR ISI	vii
	PANDUAN TRANSLITERASI	viii
	SENARAI KEPENDEKAN	xv
	SENARAI LAMPIRAN	xvii
	SENARAI JADUAL, RAJAH DAN CARTA	xviii
BAB 1	1. PENDAHULUAN	
	1.1. Pengenalan	1
	1.2. Latar Belakang Masalah Kajian	4
	1.3. Permasalahan Kajian	8
	1.4. Kerangka Teori Kajian	8
	1.5. Tujuan Kajian	10
	1.6. Objektif Kajian	11
	1.7. Definasi Tajuk	11
	1.7.1. Penguasaan	11
	1.7.2. Istilah Fiqh	12
	1.7.3. Murid	12
	1.7.4. Sekolah Rendah	12

1.7.5. Zon Pudu, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	13
1.8. Skop Dan Batasan Kajian	14
1.9. Hipotesis Kajian	15
1.10. Kepentingan Kajian	15
1.11. Susunan Penulisan	16
1.12. Kesimpulan	18
BAB 2 2. KAJIAN LITERATUR	
2.1. Pengenalan	19
2.2. Istilah Fiqh	19
2.2.1. Pengertian Istilah	20
2.2.2. Pengertian Fiqh	24
2.3. Perkembangan istilah Fiqh Di Malaysia	26
2.3.1. Pengaruh Bahasa Arab Dalam Bahasa Melayu	26
2.3.2. Pengaruh Arab-Islam Dalam Penulisan Kitab / Manuskrip Melayu Jawi	29
2.3.3. Istilah-istilah Fiqh Dalam Buku Teks Pendidikan Islam KBSR	32
2.4. Pengajian Fiqh Dalam Perkembangan Pendidikan Islam Di Malaysia	34
2.4.1. Pengajian Fiqh Dalam Kurikulum Pendidikan Islam Di Malaysia	35
2.5. Pdp Berkesan Dan Penguasaan Istilah Fiqh	40
2.6. Isu-isu Berkaitan Kajian	46
2.7. Kajian-kajian Lepas	47
2.8. Kesimpulan	51

BAB 3 3. METODOLOGI KAJIAN

3.1. Pengenalan	52
3.2. Reka Bentuk Kajian	52
3.3. Pembolehubah Kajian	55
3.4. Populasi dan Persampelan	55
3.5. Pengumpulan Data	58
3.5.1. Kaedah Pengumpulan Data	58
3.5.2. Instrumen Kajian	60
3.5.2.1. Ujian Bertulis	60
3.5.2.2. Soal Selidik	62
3.5.2.3. Temubual	63
3.5.2.4. Pemerhatian	64
3.5.2.5. Analisis Dokumen	65
3.6. Prosuder Menjalankan Kajian	66
3.7. Analisis Data	67
3.8. Kesahan Dan Kebolehpercayaan	68
3.8.1. Kesahan (<i>Validity</i>) Dan Kebolehpercayaan (<i>Reliability</i>) Instrumen Ujian Bertulis	68
3.8.2. Kesahan (<i>Validity</i>) Dan Kebolehpercayaan (<i>Reliability</i>) Instrumen Soal Selidik	70
3.8.3. Kesahan (<i>Validity</i>) Dan Kebolehpercayaan (<i>Reliability</i>) Instrumen Temubual, Pemerhatian Dan Dokumen	71
3.9. Kajian Sebenar	72
3.10. Kesimpulan	73

BAB 4 4. ANALISIS DATA

4.1. Pengenalan	74
4.2. Latar Belakang Responden	74
4.2.1. Pembahagian Responden Berdasarkan Jantina	75
4.2.2. Taburan Responden Berdasarkan Kepada Sumber Pendidikan Islam Selain di Sekolah Kebangsaan	76
4.2.3. Taburan Responden Berdasarkan Kepada Keputusan Peperiksaan PKSR 2	77
4.3. Analisis data	77
4.3.1. Bahagian A (Analisis Data Ujian Bertulis)	79
4.3.1.1. Tahap Penguasaan Murid Terhadap Istilah-Istilah Fiqh Berkaitan Ibadah Yang Terdapat di Dalam Buku Teks Pendidikan Islam KBSR	79
4.3.2. Bahagian B (Analisis Data Soal Selidik)	82
4.3.2.1. Tahap Penguasaan Murid Terhadap Istilah-Istilah Fiqh Berkaitan Ibadah Yang Terdapat di Dalam Buku Teks Pendidikan Ism KBSR	82
4.3.2.2. Persepsi Murid Terhadap Istilah-istilah Fiqh Berkaitan Ibadah Yang Diajar Oleh Guru	86
4.3.2.3. Persepsi Murid Terhadap Proses Pengajaran Istilah-istilah Fiqh Berkaitan Ibadah Oleh Guru	90

4.3.2.4.	Hubungan Antara Tahap Penguasaan Istilah-istilah Fiqh Berkaitan Ibadah Dengan Persepsi dan Tanggapan Murid Terhadap Istilah-istilah Fiqh Berkaitan Ibadah	94
4.3.2.5.	Hubungan Antara Tahap Penguasaan Istilah-istilah Fiqh Berkaitan Ibadah Dengan Persepsi Murid Terhadap Proses Pengajaran Guru Berkaitan Istilah-istilah Fiqh Berkaitan Ibadah	95
4.3.3.	Bahagian C (Analisis Temubual, Pemerhatian Dan Dokumen)	96
4.3.4.	Kesimpulan	102
BAB 5	5. PERBINCANGAN DAN RUMUSAN	
5.1.	Pengenalan	103
5.2.	Perbincangan Hasil Kajian	103
5.2.1.	Perbincangan Latar Belakang responden	103
5.2.2.	Tahap Penguasaan Murid Terhadap Istilah-istilah Fiqh Yang Terdapat Di Dalam Buku Teks Pendidikan Islam KBSR	104
5.2.3.	Persepsi Muird Terhadap Istilah-istilah Fiqh Yang Diajar Oleh Guru	108
5.2.4.	Persepsi Murid Terhadap Proses Pengajaran Guru Berkaitan Istilah-istilah Fiqh	109
5.2.5.	Hubungan Antara Persepsi Dengan Tahap	113

Penguasaan Murid

5.3. Rumusan Kajian	114
5.4. Cadangan Kajian	115
5.4.1. Kementerian Pelajaran Malaysia	115
5.4.2. Jabatan Pelajaran Negeri	115
5.4.3. Pengurusan Dan Pentadbiran Sekolah	116
5.4.4. Tenaga Pendidik	116
5.5. Cadangan Kajian Lanjutan	118
5.6. Penutup	119

BIBLIOGRAFI

LAMPIRAN

PANDUAN TRANSLITERASI

Transliterasi huruf rumi adalah berpandukan Kementerian Pendidikan Malaysia, Gaya Dewan; Sebuah Panduan Kerja Penerbitan (Kuala Lumpur: Dewan Bahasa Dan Pustaka, 1990), 135-136.

KONSONAN			
ARAB	ROMAN	ARAB	ROMAN
ا, ء	a, `	ط	ṭ
ب	b	ظ	ẓ
ت	t	ع	‘
ث	th	غ	gh
ج	j	ف	f
ح	ḥ	ق	q
خ	kh	ك	k
د	d	ل	l
ذ	dh	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	ه	h
س	s	و	w
ش	sh	ي	y
ص	ṣ	ة	h, t
ض	ḍ		

VOKAL			
Vokal Pendek	Transliterasi	Vocal Panjang	Transliterasi
اَ	a	اِ , اِي	ā
اِ	i	يِ	ī
اُ	u	وِ	ū

DIFTONG			
Diftong	Transliterasi	Diftong	Transliterasi
اَوْ	aw	اُو	uww
اَيِ	ay	اِيِ	iy, ī

Catatan:

Istilah atau perkataan yang berasal daripada perkataan Arab tetapi telah menjadi sebutan umum Bahasa Malaysia adalah dieja mengikut perkataan Bahasa Malaysia.

SENARAI KEPENDEKAN

ABM	Alat Bantu Mengajar
BBT	Bahagian Buku Teks
BPPDP	Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan
ed.	Edisi
EO	<i>Executive Officer</i>
HSP	Huraian Sukatan Pelajaran
Ibid.	Ibidem (Bahasa Latin yang bermaksud “pada tempat yang sama)
ICT	<i>Information and Communications Technology</i>
JAPIM	Jabatan Pendidikan Islam Dan Moral
JPN	Jabatan Pelajaran Negeri
KAFA	Kelas Al-Qur`an dan Fardhu Ain
KPM	Kementerian Pelajaran Malaysia
KBSR	Kurikulum Bersepadu Sekolah Rendah
PAFA	Perkara Asas Fardhu Ain
PDP	Pengajaran Dan Pembelajaran
PKSR	Penilaian Kendalian Sekolah Rendah
P.I	Pendidikan Islam
RPH	Rancangan Pengajaran Harian
RPT	Rancangan Pengajaran Tahunan
SK	Sekolah Kebangsaan
SJKT	Sekolah Jenis Kebangsaan Tamil
SJKC	Sekolah Jenis Kebangsaan Cina

SP	Sukatan Pelajaran
SPSS	<i>Statistical Package for Social Science</i>
UPSR	Ujian Pencapaian Sekolah Rendah

SENARAI LAMPIRAN

- Lampiran 1 : Soalan ujian bertulis
- Lampiran 2 : Borang soal selidik
- Lampiran 3 : Protokol temubual guru
- Lampiran 4 ; Borang penilaian aktiviti pdp guru
- Lampiran 5 : Surat kebenaran menjalankan kajian (BPPDP)
- Lampiran 6 : Surat kebenaran menjalankan kajian (Jabatan Pelajaran Wilayah Persekutuan)

SENARAI JADUAL, RAJAH DAN CARTA

Rajah 1.1	Kerangka Konseptual Kajian	10
Rajah 3.1	Pengumpulan Data Melalui Teknik Triangulasi	59
Jadual 2.1	Istilah-istilah Fiqh Di Dalam Buku Teks Pendidikan Islam KBSR	33
Jadual 2.2	Metrik Kandungan Pelajaran Fiqh Dalam Sukatan Pelajaran KBSR Pendidikan Islam	39
Jadual 3.1	Metrik Pengumpulan Data, Kaedah/ Sumber Kutipan Data, Kaedah Analisis dan Hasil & Kegunaan Maklumat Mengikut Soalan Kajian	54
Jadual 3.2	Pembolehubah-pembolehubah Yang Dikaji	55
Jadual 3.3	Taburan Guru dan Murid Bagi Setiap Instrumen Kajian Mengikut Sekolah	57
Jadual 3.4	Jadual Spesifikasi Ujian (JSU) Ujian Bertulis Penguasaan Istilah Fiqh Sekolah Rendah	61
Jadual 3.5	Pembahagian Item Dalam Soal Selidik Murid	63
Jadual 3.6	Keputusan Korelasi Ujian Rintis 1 dan 2 Ujian Bertulis	69
Jadual 3.7	Kesahan Instrumen Soal Selidik Melalui Pakar Rujuk	70
Jadual 3.8	Keputusan Kajian Rintis 1 dan 2 Soal Selidik	71
Jadual 4.1	Pembahagian Responden Berdasarkan Jantina	75
Jadual 4.2	Gred Pencapaian	78
Jadual 4.3	Interpretasi Skor Min Nunally	79
Jadual 4.4	Pencapaian Murid bagi Ujian Bertulis	80
Jadual 4.5	Min dan Sisihan Piawai tahap Penguasaan Murid Terhadap Istilah Fiqh Berkaitan Ibadah	85
Jadual 4.6	Min dan Sisihan Piawai Persepsi Murid Terhadap Istilah Fiqh Berkaitan Ibadah Yang Diajar Oleh Guru	89
Jadual 4.7	Min dan Sisihan Piawai Persepsi Murid Terhadap Pengajaran Guru	92

Jadual 4.8	Korelasi Tahap Penguasaan Istilah-istilah Fiqh Berkaitan Ibadah dengan Persepsi dan Tanggapan Murid Terhadap Istilah-istilah Fiqh Berkaitan Ibadah	94
Jadual 4.9	Korelasi Tahap Penguasaan Istilah-istilah Fiqh Berkaitan Ibadah dengan Persepsi Murid Terhadap Proses Pengajaran Guru Berkaitan Istilah-istilah Fiqh Berkaitan Ibadah	95
Jadual 4.10	Indicator Korelasi Menurut Pallant	96
Jadual 4.11	Matrik Analisis Temubual, Pemerhatian Dan Dokumen Berkaitan P&P Pendidikan Islam (P.I) KBSR	97
Carta 4.1	Taburan Murid Berdasarkan Sumber P.I Selain Sekolah Kebangsaan	76
Carta 4.2	Taburan Responden Berdasarkan Kepada Keputusan Peperiksaan PKSR 2, 2012	77
Carta 4.3	Peratus Pencapaian Murid bagi Ujian Bertulis	80
Carta 4.4	Kekerapan Jawapan Berdasarkan Domain Kognitif	81
Carta 4.5	Taburan Kekerapan Tahap Penguasaan Murid Terhadap Istilah Fiqh Berkaitan Ibadah	82
Carta 4.6	Taburan Kekerapan Persepsi Murid Terhadap Istilah Fiqh Berkaitan ibadah Yangg Diajar Oleh Guru	86
Carta 4.7	Taburan Kekerapan Persepsi Murid Terhadap Proses Pengajaran Istilah-istilah Fiqh Berkaitan Ibadah Oleh Guru	90